

Interessant nieuws van het Eurobirdnet in november en december 1997

1. Er lagen nog een paar berichten uit oktober, die ik u niet wil onthouden. Op de Noorse radio maakte men toen bekend, dat Zweedse onderzoekers bij Boerenzwaluwen effecten hebben aangetoond, die het gevolg zijn van de ramp in Tsjernobyl. Het blijkt dat er bij Boerenzwaluwen die onder invloed hebben gestaan van de enorme radio-actieve straling, veel partieel albinisme voorkomt. Een en ander is te vinden in een artikel in het blad 'Nature' van oktober 1997, jaargang 389, nummer 6651, bladzijde 593. Een van de auteurs is Hans Ellegren.

Op Internet heeft het blad 'Nature' een eigen site: <http://www.nature.com/>

2. Étienne Bertouille, werkzaam aan het 'Institut de Zoologie et d'Ecologie Animale' van de Universiteit van Lausanne in Zwitserland, vraagt zich af of het vaker voorkomt dat Roodborsten in het donker zingen. Hij constateerde dat een Roodborst zong om 20.30 uur en dat was 2½ uur na zonsondergang. In de loop van enkele dagen ontving hij een twintigtal reacties, waaruit blijkt dat in veel landen van Europa dit gedrag wordt geconstateerd. Heel vaak betreft het een vogel die zingt in de buurt van een brandende lantaarnpaal. Kennelijk zien Roodborsten het verschil niet zo goed tussen dag- en kunstlicht. Tony Morris meldt, dat een zingende Roodborst voor hem meestal de eerste jaarsoort is. Als hij in Oudjaarsnacht terugkeert naar huis, dan hoort hij de zang. Ook Merels en andere lijsterachtigen zingen wel 's nachts, evenals de Winterkoning, de Blauwborst en de Koolmees. Bij een zingende Merel heeft men een hogere hoeveelheid mannelijk hormoon (testosteron) geconstateerd. De zang van de Roodborst dient er 's winters voor het voedselterritorium af te bakenen. De zang is dan incompleet. Ook het vrouwtje zingt.

3. Ulli Hoeger schrijft over agressief gedrag van Roodborsten. Een vriend van hem vertelde dat een Roodborst regelmatig aanvallen uitvoerde op zijn ramen. Wat te doen? Ulli adviseerde hem een silhouet van een stootvogel op zijn raam te plakken en dat hielp. Alleen nu ging de Roodborst te keer tegen de spiegel van de auto. Wat nu? Bouw er maar een garage omheen, zo adviseerde de vriend.

Gonçalo Elias uit Portugal schrijft, dat hij bij het ringen van een Roodborst zag hoe een andere Roodborst neerstreek op een tak en daar driftig op heen en weer hipte. Hij draaide de Roodborst in zijn hand zo dat de rode borst goed naar voren kwam. De andere Roodborst kwam van de tak en attackeerde de Roodborst die hij in zijn hand had.

In het prachtige boek 'The Life of the Robin' door David Lack (Witherby 1965) schrijft de auteur al hoe snel Roodborsten agressief zijn te krijgen door een rode kleur. Iemand had een tomaat liggen op de aanrecht in zijn keuken. Een Roodborst zag dit en viel de tomaat aan.

4. Een Brits-Duits onderzoeksteam gaat na welke relatie er is tussen grote weerspatronen en de vogeltrek. Ze vragen gegevens over de aankomstdata gedurende de afgelopen twintig jaar van Fitis, Tjiftjaf, Tuinfluit, Zwartkop, Gierzwaluw en Boerenzwaluw.

Tim Sparks stuurt graag verdere informatie. Wendt u zich tot het 'Institute of Terrestrial Ecology', Monks Wood, Abbots Ripton, Huntingdon, Cambridgeshire, PE 17 2LS, United Kingdom. Of e-mail: t.sparks@ite.ac.uk. Er is een homepage-adres: <http://www.nmw.ac.uk/ite/> Gewoon oudwets telefoneren of faxen mag ook: tel.: +44 1487 77 33 of fax.: + 44 1487 77 34 67.

5. Een heel interessante vogelsoort is de Strandplevier. Het blijkt dat er op Mallorca jaarlijks zo'n 350 stuks overwinteren bij Salobrar de Campos en Albufera de Acudia. Dit werd gemeld naar aanleiding van de waarneming van twee Strandplevieren bij het La Vela Moeras in Zuid-Italië door Pasquale Montanaro. In Italië blijkt dit de derde waarneming in twaalf jaar te zijn en de eerste novemberwaarneming.

Langs de Golf van Perzië is de Strandplevier een heel gewone verschijning. Niet alleen overwinteren ze daar, maar ze broeden er ook.

Peter Hirsch meldt dat Strandplevieren in Seewinkel aan de Neusiedlersee (Oostenrijk) broeden op de strandjes langs de meertjes aldaar. Deze vogels trekken in de herfst weg.

6. Steeds meer vogelsoorten worden uitgerust met een zender. Natuurlijk is het interessant te weten dat een Steenarend (*Aquila chrysaetos*) die als jong in Utajärvi (ten zuid-oosten van Oulu, Finland) is uitgerust met een zender, zijn 'thuis-haven' op 29 september 1997 had verlaten en dat men de vogel tot in Rusland kon volgen. Tussen 13 en 15 oktober zat de vogel in de buurt van Sint-Petersburg.

Dwergganzen worden in Finland voorzien van een zender. Er zijn echter veel problemen met de apparatuur. Martin Helin uit Finland vraagt wie er mee wil helpen aan een project. Als u weet dat er een Dwerggans met een zender bij u in de buurt zit, dan kunt u dit melden per fax en/of e-mail. Dan hoopt men dat iemand anders gaat kijken en noteert of de gans alleen zit, of in een groep en hoe deze groep dan is geformeerd.

Jerzy Dyczkowski uit Polen hoorde zo dat er in de buurt van Warschau Dwergganzen waren geland. Het duurde even voordat hij kon gaan zoeken en in die tijd bleken de ganzen driehonderd kilometer verderop te zijn gevlogen.

Nog even en het 'Hi-tech' twitchen wordt populair. Zeldzame vogels met een zendertje worden gevolgd en als er één in ons land zit dan speuren wij het dier op en... weer een jaarsoort? Of zou die dan niet geteld mogen worden? 'Satelliet-soortenjagers' zullen dat natuurlijk wel doen. Kraanvogels worden ook uitgerust met zendertjes. Zo kan men nagaan hoe de dieren naar het zuiden vliegen. Van Scandinavië tot in Spanje zijn ze al gevolgd.

Roodborsten worden wel vaker in het donker zingend gehoord.

Foto: Henk Harmsen.

7. In augustus is het altijd een bijzonder gezicht te zien dat meeuwen in groten getale in de lucht zwermen en eten van de mannetjesmieren die dan uitvliegen. Spreeuwen blijken dat ook te doen, maar meestal in september. Ik heb dit zelf in Griekenland wel gezien. Hier echter kan ik mij niet herinneren dit ooit te hebben waargenomen. Het blijkt dat Spreeuwen dan jonge spinners vangen. Ze spinners een draad en gaan aan het eind op een blad zitten. Als er een beetje wind komt, waaien ze mee.

8. Eén van de uitgedroefde groep Lammergieren blijkt in het kanton Wallis, Zwitserland, door een jachtopzichter op 4 november 1997 te zijn doodgeschoten. De straf schijnt niet mis te zijn, maar zo schiet het met deze herintroductieprojecten natuurlijk niet op.

9. Jarenlang maakte het waarnemen van een Slechtvalk op een koude winterdag een vogeltocht goed. Tegenwoordig zijn er regelmatig Slechtvalken te zien en zij blijven imponeren. Slechtvalken blijken steeds vaker gebouwen op te zoeken, waarop zij gaan nestelen. Elektriciteitscentrales zijn populair. Tony Morris meldt dat er al twee jaar een paartje Slechtvalken broedt op de energiecentrale van Little Brook in Dartford. Hij vraagt via het Eurobirdnet of dit verder in Europa veel voorkomt. Vanuit België, Nederland, Zwitserland en Italië worden soortgelijke waarnemingen gemeld. In Denemarken heeft men wel een paartje Slechtvalken op een centrale gezien, maar tot broeden is het nog niet gekomen.

In Turkije, Zuid-Afrika en in Tunesië heeft men Slechtvalken op gebouwen zien broeden.

Finnen geven aan dat de Slechtvalk daar (weer!) achteruitgaat, dankzij activiteiten van de mens. De vogels broeden er op kliffen.

Uit Ierland en Portugal komen berichten dat ook hier op allerlei gebouwen wordt gebreed. In Portugal zelfs op een gebouw van twintig verdiepingen.

In Noord-Rijnland-Westfalen broeden drieëntwintig paren. Daarvan slechts twee paren op natuurlijke plekken. In de Eifel en in Sauerland zijn er meer mogelijkheden op de randen van bergen te broeden. Opmerkelijk is dat bergbeklimmers hier sommige broedsels verstoren door hun activiteiten.

10. Half december 1997 worden er nog geen opvallende aantallen Pestvogels gemeld. In een buitenwijk van Trondheim in Noorwegen zaten eind november honderd exemplaren. Er is tot januari 1998 bij ons geen sprake van een invasie.

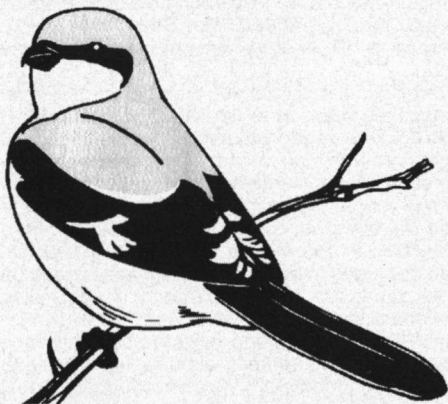
11. Zwarte Kraaien blijken soms de 'pik' te hebben op antennes van auto's. Uit Engeland komt een waarneming, waarbij drie antennes bleken te zijn verbogen door kraaien.

Op de BBC 'World Service' meldde men dat kraaien in Japan steentjes oppakken en deze laten vallen boven treinen. Forensen zijn nogal eens het slachtoffer. Ook schijnt er eens een trein door te zijn ontspoord. De natuur vecht terug!

12. De Gestreepte Vechtkwartel (*Turnix sylvatica*) is in geen twintig jaar meer in Portugal gemeld. Nu claimt een jager uit de provincie Alentejo dat hij er een heeft geschoten. Hij beschrijft deze vogel en geeft aan dat hij de grootte heeft van een Kwartel en dat het dier een oranje borst heeft en duidelijk anders is getekend dan een Kwartel. Een opzichter uit het Nationaal Park Coto de Doñana heeft verteld aan leden van de Spaanse Dwaalgasten Commissie dat hij een kleine populatie Gestreepte Vechtkwartels kent tussen de rivieren Guadiana en de Odrel. Er is dus nog hoop voor deze 'Andalusian hemipode', die alleen al om zijn Engelse naam voortbestaan verdient.

De homepage van Vogelwerkgroep De Kempen

Corine Westerlaken heeft een interessante informatieve homepage gemaakt voor deze vogelwerkgroep. De groep houdt zich bezig met tellingen, excursies, nestkasten, trekwaarnemingen, etcetera. Zij doen dit al vanaf 1974 in het gebied ten zuiden van Eindhoven. Valkenswaard, Veldhoven en natuurlijk de Strabrechtse Heide zijn plekken waar heel wat is te zien.

'De Blauwe Klauwier', het vignet van de Vogelwerkgroep De Kempen.

Hun logo is de afbeelding van 'De Blauwe Klauwier', zoals de Klapexster hier wordt genoemd. De homepage vertelt mij dat het aspect bescherming volop in de picture is. 'Vogels zijn zichtbare graadmeters van het milieu' staat er duidelijk op te lezen.

De meest recente artikelen in de 'De Blauwe Klauwier' kunnen worden ingezien op het net. Het wel en wee van een kerkuilenfamilie, alsmede de resultaten van het plaatsen van een oeverzwaluwwand in Ekkersweijer en het plaatsen van nestvlotjes voor Zwarte Sterns in Malpie.

Zij maken gebruik van een IVN-gebouw in Veldhoven. De naam van het gebouw is D'n Aard en nadere toelichting is niet nodig voor liefhebbers van de vogels in dit gebied.

De homepage is te vinden op: <http://www.dse.nl/vwgkempen/inhoud.htm>

Verdere informatie via e-mail: vwgkemp@dse.nl. Corine Westerlaken is te bereiken op C.Westerlaken@wxs.nl. Gewoon schrijven mag ook: Jan Wouters, Postbus 386, 5500 AJ Veldhoven, telefoon: (040) 213 02 10.

Drijvende nesten

Op website: <http://www.geocities.com/Rainforest/Canopy/1350/> vindt u een instructie voor het maken van drijvende nesten. De constructie bestaat uit multiplex en is 1,20 bij 1,20 m en 15 cm hoog. Middenin is van riet en andere waterplanten een beschutte plek gemaakt. Daar kunnen allerlei eendensorten, Waterhoentjes, etcetera broeden. Aan de kant vinden amfibieën en ongewervelde waterdieren een plek om te schuilen. Het projectje is in één dag te bouwen en de kosten zijn een paar tientjes. Een pagina die de moeite waard is om te bezoeken.

Werkgroep Avifauna Drenthe (WAD)

<http://ourworld.compuserve.com/homepages/Mkleemann/homepage.htm> is het adres voor: De Werkgroep Avifauna Drenthe. Eigenlijk zou er in elke provincie een groep moeten zijn, die provinciaal zo iets coördineert. In Groningen is dat het geval en ook al heel lang in Noord-Holland. Ook in Limburg wordt op deze wijze samengewerkt. Vergeet ik nu een provincie?

Tegelijkertijd is de WAD ook de Sovon-districtsraad. Kan het anders met Sovon-medewerker Arend van Dijk als werker van het (bijna) eerste uur?

Verder vind ik dat het een genot is dergelijke homepages even op te nemen in de computer. In de donkere dagen van het jaar en/of als het toch geen weer is, dan kun je je heel goed vermaken met de informatie die wordt aangeboden. En het grote voordeel: je krijgt geen blad. Als je informatie wilt bewaren, zijn er twee mogelijkheden: of bewaren in een map in de computer, of printen en opbergen in een dossiermap. Als er geen papier aan te pas komt, is dat natuurlijk veel milieuvriendelijker.

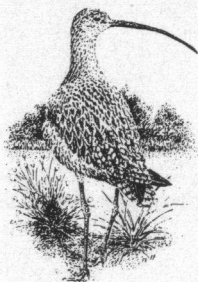
In 1977 is de Stichting Avifauna Drenthe opgericht. De stichting heeft als doel het stimuleren van veldonderzoek voor wetenschappelijke doeleinden en het staat ten dienste van de vogel- en natuurbescherming.

Inmiddels zijn er twee knappe publicaties verschenen:

- in 1982 'De Vogels van Drenthe' en
- in 1996 'De Broedvogels van Drenthe'.

Elk jaar verschijnt het periodiek 'Drentse vogels'. Allemaal het werk van vrijwilligers.

Voor f 25,- ben je donateur.

WAD

**STICHTING WAD
POSTBUS 431
9400 AK ASSEN**

Het vignet van de Werkgroep Avifauna Drenthe.

Heel boeiend zijn de nieuwsbrieven op deze homepage. Daarin is onder andere een verslag opgenomen van de Trekvogeldag die de WAD in september 1997 in Orvelte organiseerde. Een prachtige grafiek laat zien hoe de vogels per uur overkwamen en hun aantallen. In de top vijf staan: Spreeuw (579 ex.), Vink (494 ex.), Boerenzwaluw (135 ex.), Goudplevier (47 ex.) en 46 Kokmeeuwen. In totaal vormen deze vijf soorten 77% van het totaal aantal waargenomen vogelsoorten op 27 september. Als toetje zag men een Roodpootvalk, een mooie beloning.

En wist u dat er speciale kempaantellingen worden georganiseerd? Ik wist het niet. Hoeveel Kemphanen zouden er wel zijn? In nummer vier wordt in het kort aangegeven dat er niet overal in Drenthe Kemphanen worden gezien en dat het melden van die plekken ook van belang is. Drenthe wijkt 'gelukkig' in dezen dus niet af van de rest van Nederland.

Verdere informatie wordt van harte verstrekt via: Stichting WAD, Postbus 431, 9400 AK Assen, of via Rens Penninx, Vlouwakkers 41, 9468 HE Annen, (0592) 27 28 08.

De homepage van Vogelbescherming

De homepage van 'Vogelbescherming' is al tijden buiten gebruik! En dat met 100.000 leden! Sovon heeft niet eens een eigen homepage! Er valt nog heel wat te doen op dit gebied.

Diegenen die mij op zaken willen attenderen, of naar aanleiding van bovenstaande willen reageren verwijs ik naar mijn adres hieronder:

■ P.C. Meijer, Bakboordlaan 3, 3448 KG Woerden, telefoon: (0348) 43 19 05; fax: (0348) 43 02 16, werk: (0348) 41 84 41 of fax: (0348) 42 03 94. E-mail adres: meijerpc@worldonline.nl